

pension og social forsikring, kapitel 8, der behandler problemstillingen omkring ændringer i tjenestemandspensionslovgivningen i relation til grundlovens ekspropriationsbestemmelser.

[Borgeren] tager udgangspunkt i en påstået nedsættelse af tjenestemandspensionerne med ca. 10 pct. Denne fremstilling er ikke korrekt. Fremstillingen ser bevidst, men fejlagtigt bort fra, at samordningsfradraget siden 1969 har været en integreret del af tjenestemandspensionslovgivningen.

[Borgeren] og andre har på dette grundlag krævet – og påstået at have forventet – at tjenestemandspensionen blev forhøjet med et beløb svarende til samordningsfradraget samtidig med, at tjenestemandspensionisten modtog folkepensionens grundbeløb.

Noget sådant er der imidlertid aldrig givet tilsagn om.

Lovgivningen har hele tiden – efter forslag af Tjenestemandskommissionen af 1965 – forudsat, at pensionsniveauet for over 67-årige tjenestemandspensionister udgjordes af en samordnet pension bestående af folkepension og tjenestemandspension reduceret med samordningsfradrag.

Den nye lovgivning, der træder i kraft pr. 1. januar 1994, fastholder disse forudsætninger, men giver samtidig tjenestemandspensionister skattelettelser og fritagelse for betaling af arbejdsmarkedsbidrag, så disse pensionister får en stigning i den disponible indtægt.

De nu gennemførte ændringer af tjenestemandspensionsloven, som ikke ændrer tjenestemandspensionen for nogen allerede pensioneret eller for dem, der opnår pension de næste 3 år, ligger efter Finansministeriets opfattelse klart uden for rammerne for sådanne velerhvervede rettigheder, som kan anses for omfattede af grundlovens § 73, jfr. også Bernhard Gormard.«

I den nævnte fremstilling gør Bernhard Gormard den opfattelse gældende, at »hverken bestemmelserne om tjenestemændenes løn- eller pensionsforhold er således indrettet, at lovgivningsmagten efter § 73 er afskåret fra at foretage ensidige ændringer også i nedadgående retning med virkning for allerede ansatte« (a.st.

side 202). Det antages dog, at tjenestemænd, der har opnået ret til at søge afsked med pension, ikke kan fratages denne ret, jf. a.st. side 204.

Med hensyn til aktuel pension anfører Gormard (a.st. side 204), at det er den almindelige opfattelse, at en pensionists krav på at oppebære pension i overensstemmelse med de regler, der gjaldt ved hans afsked, er en rettighed, der nyder beskyttelse efter grundlovens § 73.

For så vidt angår spørgsmålet om rækkevidden af den grundlovmæssige beskyttelse af aktuelle tjenestemandspensioner antages det, at grundlovens § 73 ikke vil være til hinder for enhver form for indgreb, jf. a.st. side 210. I den forbindelse behandles også spørgsmålet om samordningen mellem tjenestemandspension og folkepension.

Justitsministeriet kan i øvrigt tilføje, at spørgsmålet om tjenestemandspensionsrettigheders beskyttelse efter grundlovens § 73 er behandlet flere steder i den statsretlige litteratur.

Alf Ross har i Dansk Statsforfatningsret, 3. udgave ved Ole Espersen, 1980, side 649, bl.a. anført følgende:

»En allerede forfalden pensionsydelse må dog – på linie med andre fordringer – være beskyttet af grdl. § 73. Tilsvarende må gælde at tjenestemandspensionen må være beskyttet, når denne er blevet aktuel, dvs. ved tjenestemandens afsked med pension.«

Der kan endvidere henvises til Max Sørensen, Statsforfatningsret, 2. udgave ved Peter Germer, 1973, side 401 f., hvor det bl.a. er anført:

»Tjenestemandspension er beskyttet når pensionsretten er blevet aktuel ved tjenestemandens afsked med pension, derimod ikke så længe pensionsretten kun er eventuel, jfr. princippet i HD 1935.1, ovfr. 6.07.«

I det nævnte afsnit 6.07 anfører Max Sørensen bl.a. følgende (side 164):

»Endelig udtalte højesteret, at ordningen ikke stred mod de sagsøgende dommers velerhvervede rettigheder. Herved bygges på den grundsætning, at pensions- og pensionslignende krav ikke er beskyttet mod lovgivningsmagtens indgreb, så længe de ikke er blevet aktuelle, jfr. nedf. 22.02.«

Henrik Zahle har i Dansk forfatningsret, bind 3, Menneskerettigheder, 1989, bl.a. anført